T089 ATĐ 1 (15) Luận A Tỳ Đạt Ma Tập Dị Môn Túc Q15-Sáu Pháp

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 15

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC
QUYEÅN 15
Phaåm 7: SAÙU PHAÙP, Phaàn 1

Baáy giôø, Toân giaû Xaù-lôïi-töû laïi baûo ñaïi chuùng: Quyù thaày neân bieát! Ñöùc Phaät ñoái vôùi phaùp saùu ñieàu, chính Ngaøi hieåu bieát raát roõ raøng thoâng suoát moïi leõ, sau ñoù môùi ñem ra chæ baøy giaûng daïy cho caùc ñeä töû. Nay chuùng ta neân hoøa hôïp maø kieát taäp oân laïi, ñeå sau khi Phaät dieät ñoä thì khoâng coù söï tranh caõi nhau. Vaø chuùng ta caàn neân tu phaïm haïnh vaø tuaân haønh luaät phaùp ñeå laøm lôïi ích laâu daøi cho voâ löôïng chuùng höõu tình. Neân thöông xoùt haøng trôøi ngöôøi ôû theá gian, khieán hoï thaâu nhaän ñöôïc nhieàu lôïi ích an laïc cao quyù. Saùu phaùp laø gì? Trong ñaây coù hai baøi keä tuïng: Baøi keä (OÁt-ñaø-nam) thöù nhaát noùi: Moät: Saùu phaùp coù möôøi Laø noäi, ngoaï, thöùc, xuùc Vaø thoï, töôûng, tö, aùi Thoaùi, chaúng thoaùi ñeàu saùu. Goàm coù: Saùu lónh vöïc beân trong, saùu lónh vöïc beân ngoaøi, saùu thöùc cuûa thaân, saùu xuùc chaïm cuûa thaân, saùu caên thoï cuûa thaân, saùu töôûng cuûa thaân, saùu tö cuûa thaân, saùu aùi cuûa thaân, saùu phaùp thuaän thoaùi, saùu phaùp khoâng thuaän thoaùi. Saùu lónh vöïc beân trong: 1. Lónh vöïc beân trong cuûa maét. 2. Lónh vöïc beân trong cuûa tai. 3. Lónh vöïc beân trong cuûa muõi. 4. Lónh vöïc beân trong cuûa löôõi. 5. Lónh vöïc beân trong cuûa thaân. 6. Lónh vöïc beân trong cuûa yù. Hoûi: Theá naøo laø lónh vöïc beân trong cuûa maét? Ñaùp: Nhö maét ñoái vôùi caùc saéc ñaõ thaáy, ñang thaáy vaø seõ thaáy, hoaëc

caùc thöù gioáng nhö noù thì goïi laø lónh vöïc beân trong cuûa maét. Veà caùc thöù lónh vöïc beân trong cuûa tai, muõi, löôõi, thaân, yù cuõng tuøy choã maø trình baøy thaät roõ raøng. Saùu lónh vöïc beân ngoaøi: 1. Lónh vöïc saéc beân ngoaøi. 2. Lónh vöïc tieáng beân ngoaøi. 3. Lónh vöïc höông beân ngoaøi. 4. Lónh vöïc vò beân ngoaøi. 5. Lónh vöïc xuùc chaïm beân ngoaøi. 6. Lónh vöïc phaùp beân ngoaøi. Hoûi: Theá naøo laø lónh vöïc saéc beân ngoaøi? Ñaùp: Nghóa laø saéc naøo ñaõ bò maát hoaëc

nhìn thaáy, hieän ñang nhìn thaáy hay seõ nhìn thaáy hoaëc nhöõng thöù gioáng nhö theá thì goïi laø lónh vöïc beân ngoaøi cuûa saéc. Veà caùc thöù lónh vöïc ôû ngoaøi cuûa tieáng, höông, vò, xuùc chaïm, phaùp thì neân tuøy choã maø roäng noùi. Saùu thöùc cuûa thaân: 1. Nhaõn thöùc cuûa thaân. 2. Nhó thöùc cuûa thaân. 3. Tyû thöùc cuûa thaân. 4. Thieät thöùc cuûa thaân. 5. Thaân thöùc cuûa thaân. 6. YÙ thöùc cuûa thaân. Hoûi: Theá naøo laø nhaõn thöùc cuûa thaân? Ñaùp: Maét vaø caùc saéc laøm ñieàu kieän sinh ra nhaõn thöùc. Trong ñoù maét laø taêng thöôïng (vai troø chính) coøn saéc laø ñoái töôïng. Ñoái vôùi saéc thì maét nhaän bieát roõ caùc thöù veà taùnh lieãu bieät, taùnh raát lieãu bieät vaø phaân bieät roõ raøng veà caùc tính chaát cuûa caùc saéc. Ñoù goïi laø nhaõn thöùc cuûa thaân. Coøn caùc thöù thöùc cuûa thaân nhö: nhó, tyû, thieät, thaân, yù thì neân tuøy nôi maø trình baøy kyõ. Saùu xuùc cuûa thaân: 1. Nhaõn xuùc cuûa thaân. 2. Nhó xuùc cuûa thaân. 3. Tyû xuùc cuûa thaân. 4. Thieät xuùc cuûa thaân. 5. Thaân xuùc cuûa thaân. 6. YÙ xuùc cuûa thaân. Hoûi: Theá naøo laø nhaõn xuùc cuûa thaân?

Ñaùp: Maét vaø caùc saéc laøm ñieàu kieän sinh ra nhaõn thöùc. Ba caùi ñoù hoøa hôïp nhau laïi maø goïi laø xuùc (tieáp xuùc). ÔÛ ñaây maét laø chuû theå nhaän bieát, saéc laø ñoái töôïng ñöôïc nhaän bieát). Khi maét nhaän bieát caùc saéc thì ñoái töôïng phaûi coù nhöõng tieáp xuùc cuøng tieáp xuùc, tính chaát cuûa tieáp xuùc..., ñaõ tieáp xuùc vaø ñang tieáp xuùc. Ñoù goïi laø maét laø caùi ñeå thaân tieáp xuùc. Coøn veà caùc thöù ñeå thaân tieáp xuùc nhö nhó, tyû, thieät, thaân, yù thì tuøy choã trình baøy kyõ. Saùu thöù nhaän bieát (thoï) cuûa thaân: 1. Maét tieáp xuùc khieán thaân nhaän bieát. 2. Tai tieáp xuùc khieán thaân nhaän bieát. 3. Muõi tieáp xuùc khieán thaân nhaän bieát. 4. Löôõi tieáp xuùc khieán thaân nhaän bieát. 5. Thaân tieáp xuùc khieán thaân nhaän bieát. 6. YÙ tieáp xuùc khieán thaân nhaän bieát. Hoûi: Theá naøo laø maét tieáp xuùc khieán thaân nhaän bieát? Ñaùp: Maét vaø caùc saéc laøm ñieàu kieän sinh ra nhaõn thöùc. Ba thöù hoøa hôïp laïi goïi laø xuùc. Xuùc laø ñieàu kieän neân coù nhaän bieát (thoï). Trong ñaây maét laø taêng thöôïng (quan troïng nhaát, chuû ñoäng), caùc saéc laø ñoái töôïng, söï tieáp xuùc cuûa maét laøm nhaân söï tieáp xuùc cuûa maét hoaït ñoäng (khôûi) gioáng loaïi cuûa maét tieáp xuùc sinh ra cuûa nhaõn xuùc. Khi söï tieáp xuùc cuûa maét hoaït ñoäng maø coù söï töông öng vôùi yù nghó, coù yù thöùc (taùc yù) thì khi maét nhaän bieát caùc saéc seõ coù ñöôïc caùc thoï (söï caûm xuùc nhaän bieát) caùc thoï ôû hieän taïi, ôû quaù khöù vaø ôû vò lai. Theá neân goïi maét tieáp xuùc khieán thaân nhaän bieát. Ñoái vôùi caùc thöù tieáp xuùc khieán thaân nhaän bieát veà nhó, tyû, thieät, thaân, yù thì neân tuøy choã maø trình baøy kyõ. Saùu thöù töôûng cuûa thaân: 1. Maét tieáp xuùc sinh ra töôûng cuûa thaân. 2. Tai tieáp xuùc sinh ra töôûng cuûa thaân. 3. Muõi tieáp xuùc sinh ra töôûng cuûa thaân. 4. Löôõi tieáp xuùc sinh ra töôûng cuûa thaân. 5. Thaân tieáp xuùc sinh ra töôûng cuûa thaân. 6. YÙ tieáp xuùc sinh ra töôûng cuûa thaân. Hoûi: Theá naøo laø maét tieáp xuùc sinh ra töôûng cuûa thaân? Ñaùp: Maét vaø caùc saéc laøm ñieàu kieän sinh ra nhaõn thöùc. Caû ba thöù hoøa hôïp laïi goïi laø xuùc. Xuùc laøm ñieàu kieän neân coù töôûng. ÔÛ ñaây maét laø taêng thöôïng saéc laø ñoái töôïng. Söï tieáp

xuùc cuûa maét laøm nhaân, söï tieáp xuùc cuûa maét hoaït ñoäng, caùc gioáng loaïi cuûa nhaõn xuùc, söï sinh ra cuûa nhaõn

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 15 239

xuùc. Khi nhaõn xuùc hoaït ñoäng thì coù taùc yù (coù yù thöùc, yù nghó) töông öng, neân khi maét nhaän bieát caùc saéc thì coù caùc töôûng hoaït ñoäng. Caùc töôûng trong hieän taïi, caùc töôûng ñaõ qua vaø caùc töôûng saép tôùi. Theá neân goïi laø maét tieáp xuùc sinh ra caùc töôûng cuûa thaân. Ñoái vôùi caùc thöù tieáp xuùc sinh ra caùc töôûng cuûa thaân vaø tai, muõi, löôõi thaân yù thì tuøy choã maø trình baøy kyõ. Saùu thöù tö (tö duy) cuûa thaân: 1. Maét tieáp xuùc sinh ra caùc tö cuûa thaân. 2. Tai tieáp xuùc sinh ra tö cuûa thaân. 3. Muõi tieáp xuùc sinh ra tö cuûa thaân. 4. Löôõi tieáp xuùc sinh ra tö cuûa thaân. 5. Thaân tieáp xuùc sinh ra tö cuûa thaân. 6. YÙ tieáp xuùc sinh ra tö cuûa thaân. Hoûi: Theá naøo laø maét tieáp xuùc sinh ra tö cuûa thaân? Ñaùp: Maét vaø caùc saéc laøm ñieàu kieän sinh ra nhaõn thöùc. Caû ba thöù hoøa hôïp laïi goïi laø xuùc. Xuùc laøm ñieàu kieän neân coù töôûng. Trong ñoù maét laø taêng thöôïng, saéc laø ñoái töôïng. Söï tieáp xuùc cuûa maét laøm nhaân, söï tieáp xuùc cuûa maét hoaït ñoäng (khôûi). Caùc gioáng loaïi cuûa nhaõn thöùc, söï sinh ra cuûa nhaõn thöùc. Khi nhaõn xuùc hoaït ñoäng thì coù taùc yù (yù nghó, coù yù thöùc) töông öng, neân khi maét nhaän bieát caùc saéc thì coù caùc tö hoaït ñoäng. Caùc tö trong hieän taïi, caùc tö ñaõ qua vaø caùc tö saép tôùi maø taïo ra caùc nghieäp cuûa taâm yù. Theá neân goïi laø maét tieáp xuùc thì sinh ra caùc tö cuûa thaân. Coøn caùc thöù tieáp xuùc sinh ra caùc tö cuûa thaân veà nhó, tyû, thieät, thaân, yù thì neân tuøy choã maø trình baøy kyõ. Saùu thöù meán yeâu cuûa thaân: 1. Maét tieáp xuùc khieán thaân meán yeâu. 2. Tai tieáp xuùc khieán thaân meán yeâu. 3. Muõi tieáp xuùc khieán thaân meán yeâu. 4. Löôõi tieáp xuùc khieán thaân meán yeâu. 5. Thaân tieáp xuùc khieán thaân meán yeâu. 6. YÙ tieáp xuùc khieán thaân meán yeâu. Hoûi: Theá naøo laø maét tieáp xuùc khieán thaân meán yeâu? Ñaùp: Maét vaø caùc saéc laøm ñieàu kieän sinh ra nhaõn thöùc. Caû ba thöù hoøa hôïp laïi goïi laø xuùc (tieáp xuùc). Xuùc laøm ñieàu kieän khieán coù nhaän bieát (thoï), thoï laøm ñieàu kieän neân khieán coù meán yeâu. Trong ñaây maét laø taêng thöôïng, caùc saéc laø ñoái töôïng. Ñoái vôùi caùc saéc maét nhaän bieát, neân sinh ra caùc tham lam ham thích, roài baùm laáy giöõ gìn, caát giaáu, ñam meâ, yeâu meán. Ñoù laø maét tieáp xuùc khieán thaân yeâu thích.

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 15 240

Coøn caùc thöù tieáp xuùc khieán thaân yeâu thích cuûa tai, muõi, löôõi, thaân, yù thì neân tuøy choã maø trình baøy kyõ. Saùu phaùp thuaän theo lui suït: 1. Chaúng cung kính chö Phaät. 2. Chaúng cung kính chaùnh phaùp. 3. Chaúng cung kính chö taêng. 4. Chaúng cung kính vieäc hoïc hoûi. 5. Ñaày ñuû lôøi noùi aùc. 6. Chôi vôùi baïn döõ. Hoûi: Theá naøo laø chaúng cung kính chö Phaät? Theá naøo laø baûn chaát khoâng cung kính Phaät? Ñaùp: Coù tính chaát khoâng cung kính chö Phaät Theá Toân, khoâng cung kính taùnh bình ñaúng, khoâng thích hôïp vôùi taùnh töï taïi, khoâng thoûa hôïp cuøng taùnh bình ñaúng töï taïi. Ñoù goïi laø taùnh khoâng cung kính chö

Phaät. Ñoái vôùi chaùnh phaùp, ñoái vôùi Taêng vaø vôùi söï hoïc hoûi thì cuõng nhö theá. Ñaày ñuû lôøi noùi aùc. Theá naøo laø tính chaát lôøi noùi aùc? Nhö tröôùc ñaây ñaõ noùi veà lôøi noùi aùc (aùc ngöõ). Chôi vôùi baïn aùc. Theá naøo laø tính chaát baïn aùc? Nhö tröôùc ñaây ñaõ noùi veà baïn aùc. Saùu phaùp thuaän khoâng lui suït: 1. Soáng cung kính chö Phaät. 2. Soáng cung kính chaùnh phaùp. 3. Soáng cung kính chö Taêng. 4. Soáng cung kính söï hoïc hoûi. 5. Ñaày ñuû lôøi noùi thieän. 6. Chôi vôùi baïn laønh. Hoûi: Soáng cung kính chö Phaät. Theá naøo laø coù taùnh cung kính chö Phaät? Ñaùp: Laø coù tính chaát cung kính chö Phaät Theá Toân, taùnh coù cung kính, coù thích hôïp vôùi taùnh töï taïi, coù lo sôï söï theo ñuoåi, ñoåi taùnh töï taïi. Ñoù goïi laø coù taùnh cung kính chö Phaät. Ñoái vôùi chaùnh phaùp, ñoái vôùi Taêng, ñoái vôùi söï hoïc hoûi cuõng nhö theá. Hoûi: Ñaày ñuû lôøi noùi thieän. Theá naøo laø tính chaát lôøi noùi thieän? Ñaùp: Lôøi noùi thieän nhö tröôùc ñaây ñaõ noùi ñaày ñuû. Hoûi: Chôi vôùi baïn laønh. Tính chaát baïn laønh laø sao? Ñaùp: Baïn laønh chính laø Phaät vaø ñeä töû cuûa Ngaøi hay roäng noùi cho

ñeán caùc vieäc laøm coù tính caùch lìa boû söï ngu si, hay haïnh ñieàu phuïc cheá ngöï ngu si. Ñoù laø tính chaát cuûa baïn laønh. Ñoái vôùi caùc baïn laønh nhö theá maø gaàn guõi reøn taäp, thaân thieát giao du, cung kính thôø phuïng haàu haï..., thì ñoù goïi laø chôi vôùi (gaëp gôõ) baïn laønh. Baøi tuïng (OÁt-ñaø-nam) thöù hai noùi: Sau saùu phaùp: möôøi boán Laø hyû öu xaû haèng Giôùi xuaát caên hyû thoâng Minh nieäm thöôïng quaùn loaïi. Goàm coù: Saùu haønh vui gaàn, saùu haønh lo gaàn, saùu haønh buoâng xaû gaàn, saùu thöù luoân an truï, saùu giôùi, saùu coõi xuaát ly, saùu phaùp traùnh caên, saùu phaùp ñaùng möøng, saùu thoâng, saùu phaàn töôûng thuaän saùng, saùu tuøy nieäm, saùu phaùp voâ thöôïng, saùu quaùn ñaõi, saùu loaïi sinh. Saùu haønh vui gaàn: 1. Maét thaáy saéc thuaän vui haønh saéc gaàn. 2. Tai nghe tieáng thuaän vui haønh tieáng gaàn. 3. Muõi ngöûi muøi thuaän vui haønh muõi gaàn. 4. Löôõi neám vò thuaän vui haønh vò gaàn. 5. Thaân bieát chaïm thuaän vui haønh xuùc gaàn. 6. YÙ hieåu phaùp thuaän vui haønh phaùp gaàn. Maét thaáy saéc thuaän vui haønh saéc gaàn, nghóa laø khi maét thaáy saéc roài thì ñoái vôùi saéc cöù moät möïc ñaùng yeâu thích, vui möøng, vöøa yù thoûa loøng nhöng vôùi saéc ñoù cöù maõi vui möøng khôûi yù nghó suy hoaøi. Neáu cöù vui veû nghó tôùi lui nhö theá thì sinh ra hyû thoï (caûm xuùc vui). Theá neân goïi laø maét thaáy saéc thuaän vui haønh saéc gaàn. Ñoái vôùi caùc thöù tai, muõi, löôõi, thaân, yù vui haïnh gaàn cuõng nhö theá. Saùu haønh lo gaàn: 1. Maét thaáy saéc thuaän lo haønh saéc gaàn. 2. Tai nghe tieáng thuaän lo haønh tieáng gaàn. 3. Muõi ngöûi muøi thuaän lo haønh muøi gaàn. 4. Löôõi neám vò thuaän lo haønh vò gaàn. 5. Thaân bieát chaïm thuaän lo haønh xuùc gaàn. 6. YÙ hieåu phaùp thuaän lo haønh phaùp gaàn. Maét thaáy saéc thuaän lo haønh saéc gaàn, nghóa laø khi maét ñaõ thaáy saéc roài thì ñoái vôùi saéc cöù moät möïc chaúng ñaùng yeâu thích, vui möøng, vöøa yù thoûa loøng. Vaø vì ñoái vôùi saéc ñoù cöù maõi lo buoàn khôûi yù suy nghó hoaøi. Neáu cöù lo buoàn nghó tôùi luoân nhö theá thì seõ sinh ra öu thoï (caûm xuùc buoàn lo). Theá neân noùi maét thaáy saéc thuaän lo haønh saéc gaàn. Ñoái vôùi caùc thöù tai,

muõi, löôõi, thaân, yù lo haønh gaàn cuõng nhö theá. Saùu haønh buoâng xaû gaàn: 1. Maét thaáy saéc thuaän buoâng xaû haønh saéc gaàn. 2. Tai nghe tieáng thuaän buoâng xaû haønh tieáng gaàn. 3. Muõi ngöûi muøi thuaän buoâng xaû haønh muøi gaàn. 4. Löôõi neám vò thuaän buoâng xaû haønh vò gaàn. 5. Thaân bieát chaïm thuaän buoâng xaû haønh xuùc chaïm gaàn. 6. YÙ hieåu phaùp thuaän buoâng xaû haønh phaùp gaàn. Maét thaáy saéc thuaän buoâng xaû haønh saéc gaàn, laø khi maét thaáy saéc roài thì ñoái vôùi saéc ñoù khoâng coù vieäc ñaùng hay chaúng ñaùng meán yeâu, vui möøng, vöøa yù thoûa loøng chi caû. Vì ñoái vôùi saéc aáy noù thuaän vôùi söï buoâng xaû chaúng ñeå yù suy tö nhôù nghó chi neân sinh ra xaû thoï (caûm xuùc trô, khoâng vui buoàn). Theá neân noùi maét thaáy saéc thuaän buoâng xaû haønh saéc gaàn. Ñoái vôùi caùc thöù tai, muõi, löôõi, thaân, yù buoâng xaû haønh gaàn cuõng nhö theá. Saùu thöù luoân an truï: 1. Maét thaáy saéc chaúng vui, chaúng buoàn, ñuû nieäm chaùnh tri, luoân an truï vaø buoâng xaû. 2. Tai nghe tieáng khoâng vui khoâng buoàn ñuû nieäm chaùnh tri luoân an truï vaøo buoâng xaû. 3. Muõi ngöûi muøi khoâng vui khoâng buoàn ñuû nieäm chaùnh tri luoân an truï vaøo buoâng xaû. 4. Löôõi neám vò khoâng vui khoâng buoàn, ñuû nieäm chaùnh tri, luoân an truï vaøo buoâng xaû. 5. Thaân bieát xuùc chaïm, khoâng vui khoâng buoàn ñuû nieäm chaùnh tri luoân an truï vaøo buoâng xaû. 6. YÙ hieåu phaùp khoâng vui khoâng buoàn, ñuû nieäm chaùnh tri, luoân an truï vaøo buoâng xaû. Maét thaáy saéc maø khoâng vui khoâng buoàn ñuû nieäm chaùnh tri luoân an truï vaøo buoâng xaû, laø maét thaáy saéc ñoái vôùi vieäc ñaùng yeâu thích vui möøng haøi loøng thoûa yù thì khoâng yeâu thích vui möøng haøi loøng thoûa yù, hoaëc laø nöông nhôø, hoaëc taát caû ñeàu khoâng giaùn ñoaïn, hoaëc laø duyeân vaøo ñoù, ôû vaøo ñoù (ñoái töôïng duyeân, sôû xöù) hoaëc laø saéc taêng thöôïng maø thuaän vôùi söï buoâng xaû khôûi yù suy nghó. Neáu ñoái vôùi loaïi saéc ñoù maø luoân khôûi yù nghó maõi tôùi söï buoâng xaû thì sinh ra dieäu xaû, töùc söï buoâng xaû tuyeät dieäu nhieäm maàu. Theá neân noùi maét thaáy maø khoâng vui khoâng buoàn, ñuû nieäm chaùnh tri, luoân an truï vaøo buoâng xaû. Ñoái vôùi caùc thöù tai, muõi, löôõi, thaân, yù maø luoân an truï thì cuõng nhö

theá. Trong ñaây noùi veà buoâng xaû laø sao? Noùi buoâng xaû töùc laø chæ cho taâm coù taùnh bình ñaúng taâm coù taùnh chaùnh tröïc ngay thaúng, taâm khoâng khinh sôï maø nhanh nheïn thaùo vaùc. Laïi coù choã noùi: Saùu thöùc töông öng cuøng duyeân nôi caùc caûnh cuûa saéc-thanh-höông-vò-xuùc-phaùp maø coù xaû thoï (caûm xuùc buoâng xaû) thì goïi laø buoâng xaû. Nay nghóa trong ñaây laø yù noùi ñeán xaû cuûa taâm bình ñaúng, taâm ngay thaúng, taâm khoâng kinh sôï maø laïi nhanh nheïn thaùo vaùc, laïi luoân luoân xaû thì goïi laø xaû. Coù saùu lónh vöïc (Giôùi): 1. Lónh vöïc cuûa ñaát. 2. Lónh vöïc cuûa nöôùc. 3. Lónh vöïc cuûa löûa. 4. Lónh vöïc cuûa gioù. 5. Lónh vöïc cuûa hö khoâng. 6. Lónh vöïc cuûa thöùc. Neân lónh vöïc cuûa phaân bieät caùc lónh vöïc naày ñuùng phaùp uaån luaän. Coù saùu lónh

vöïc xuaát ly: 1. Nhö coù moät thaày baûo: Ñoái vôùi ñònh taâm töø, duø toâi ñaõ luyeän taäp tu haønh vaø coá gaéng laøm ñuû moïi caùch, nhöng taâm toâi haõy coøn bò giaän döõ troùi chaët. Haõy neân baûo vò aáy: Ñöøng neân noùi nhö theá! Vì sao? Vì neáu vò naøo ñoái vôùi ñònh taâm töø maø reøn luyeän tu haønh vaø laøm ñuû moïi caùch vôùi voâ nieäm maø taâm ngöôøi aáy cuõng coøn bò giaän döõ troùi chaët thì khoâng theå naøo coù chuyeän ñoù ñöôïc! Vì ai ñaõ coù ñònh taâm töø thì nhaát quyeát laø phaûi xuaát ly vöôït thoaùt ra ngoaøi taát caû moïi söï troùi buoäc cuûa giaän döõ. Xuaát ly ôû ñaây laø sao? Khi ñoaïn döùt söï troùi coät cuûa giaän döõ cuõng goïi laø xuaát ly, khi vöôït thoaùt ñöôïc söï troùi buoäc cuûa giaän döõ cuõng goïi laø xuaát ly, nhöõng ngöôøi coù ñònh taâm töø cuõng goïi laø xuaát ly. Nay nghóa trong ñaây yù noùi chöõ xuaát ly cuûa nhöõng keû coù ñònh taâm töø. 2. Nhö coù thaày baûo: Ñoái ñònh taâm bi, duø toâi ñaõ luyeän taäp tu haønh vaø coá gaéng laøm ñuû moïi caùch, nhöng taâm toâi vaãn coøn bò söï taøn haïi troùi chaët. Haõy neân baûo vò aáy ñöøng neân noùi nhö theá! Vì sao? Vì neáu vò naøo ñoái vôùi ñònh taâm bi maø reøn luyeän tu haønh vaø laøm ñuû moïi caùch vôùi voâ nieäm nhöng taâm ngöôøi aáy cuõng coøn bò taøn haïi troùi chaët thì ñeàu ñoù khoâng theå naøo coù! Vì neáu ai ñaõ coù ñònh taâm bi thì nhaát quyeát laø phaûi xuaát ly vöôït thoaùt khoûi taát caû moïi söï troùi buoäc cuûa taøn haïi. Xuaát ly ôû ñaây coù nghóa theá naøo? Döùt haún söï raøng buoäc cuûa taøn haïi cuõng goïi laø xuaát ly, vöôït thoaùt söï raøng buoäc cuûa taøn haïi cuõng goïi laø xuaát

ly, caùc ngöôøi coù ñònh taâm bi cuõng goïi laø xuaát ly. Nay nghóa trong ñaây yù noùi nhöõng keû coù ñònh taâm bi goïi laø xuaát ly. 3. Nhö coù thaày baûo: Ñoái vôùi ñònh taâm hyû toâi ñaõ reøn luyeän tu taäp vaø laøm ñuû moïi caùch nhöng taâm toâi vaãn coøn bò söï khoâng vui (chaúng an laïc) troùi chaët. Haõy neân baûo vôùi thaày ñoù: Ñöøng neân noùi nhö theá! Vì sao? Vì neáu vò naøo ñoái vôùi ñònh taâm hyû maø ñaõ reøn luyeän tu taäp vaø coá gaéng laøm ñuû moïi caùch vôùi voâ nieäm nhöng taâm ngöôøi aáy vaãn coøn bò khoâng an laïc troùi chaët thì ñieàu ñoù khoâng theå naøo coù ñöôïc. Vì neáu ñaõ coù ñònh taâm hyû thì nhaát quyeát laø phaûi xuaát ly vöôït thoaùt taát caû moïi söï troùi chaët cuûa söï khoâng vui (an laïc). Trong ñaây xuaát ly laø nghóa theá naøo? Ñoaïn döùt chaúng vui cuõng goïi laø xuaát ly, vöôït thoaùt khoûi söï khoâng vui cuõng goïi laø xuaát ly. Caùc ngöôøi coù ñònh taâm hyû cuõng goïi laø xuaát ly. Nay nghóa trong ñaây yù noùi ngöôøi coù ñònh taâm hyû goïi laø xuaát ly. 4. Coù thaày laïi baûo: Ñoái vôùi ñònh taâm xaû, duø toâi ñaõ reøn luyeän tu taäp vaø ñaõ laøm ñuû moïi caùch nhöng taâm toâi vaãn coøn bò duïc, tham vaø saân troùi chaët. Haõy neân baûo vôùi thaày ñoù: Ñöøng neân noùi nhö theá! Vì sao? Vì neáu vò naøo ñoái vôùi ñònh taâm xaû maø reøn luyeän tu taäp vaø ñaõ laøm ñuû moïi caùch, vôùi voâ nieäm, nhöng taâm ngöôøi aáy vaãn coøn bò duïc tham vaø saân troùi chaët, thì ñieàu ñoù khoâng theå naøo xaûy ra ñöôïc. Vì neáu ai ñaõ coù ñònh taâm xaû thì nhaát quyeát laø phaûi xuaát ly vöôït khoûi taát caû moïi troùi buoäc cuûa duïc tham vaø saân giaän. Chöõ xuaát ly ôû ñaây coù nghóa theá naøo? Ñoaïn döùt haún duïc tham vaø saân cuõng goïi laø xuaát ly, vöôït thoaùt moïi duïc tham vaø

saân cuõng goïi laø xuaát ly. Caùc ñònh taâm xaû thì cuõng goïi laø xuaát ly. Nay nghóa trong ñaây yù muoán noùi caùi xuaát ly coù ñònh taâm xaû. 5. Coù thaày laïi baûo: Ñoái vôùi taâm ñònh voâ töôùng, duø toâi ñaõ reøn luyeän tu taäp vaø ñaõ laøm ñuû moïi caùch, nhöng taâm toâi vaãn coøn bò troùi chaët cuûa thöùc tuøy töôùng. Haõy neân baûo vôùi vò ñoù: Ñöøng noùi nhö theá! Vì sao? Vì neáu vò naøo ñoái vôùi taâm ñònh voâ töôùng ñaõ reøn luyeän tu taäp vaø ñaõ laøm ñuû moïi caùch, vôùi voâ nieäm nhöng taâm ngöôøi aáy vaãn coøn bò thöùc tuøy töôûng raøng buoäc chaët thì ñeàu naày khoâng theå naøo xaûy ra ñöôïc. Vì neáu ai ñaõ ñònh taâm voâ töôùng thì nhaát quyeát laø phaûi xuaát ly vöôït thoaùt taát caû thöùc tuøy töôùng. Chöõ xuaát ly ôû ñaây coù nghóa nhö theá naøo? Döùt heát thöùc tuøy töôùng cuõng goïi laø xuaát ly, vöôït khoûi thöùc tuøy töôùng cuõng goïi laø xuaát ly, coù ñöôïc ñònh taâm voâ töôùng cuõng goïi laø xuaát ly. Nay nghóa trong ñaây yù muoán noùi caùi xuaát ly khi coù ñöôïc ñònh taâm voâ töôùng.

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 15 245

6. Laïi coù thaày baûo: Duø toâi ñaõ lìa boû ngaõ maïn, khoâng coøn nhìn thaáy ngaõ vaø ngaõ sôû, nhöng taâm toâi vaãn coøn bò teân ñoäc cuûa nghi ngôø do döï troùi chaët vaø laøm toån haïi. Xin noùi vôùi vò ñoù: Ñöøng neân noùi nhö theá! Vì sao? Vì neáu vò naøo ñaõ lìa boû heát ngaõ maïn, khoâng coøn thaáy ngaõ vaø ngaõ sôû vôùi voâ nieäm nhöng taâm ngöôøi aáy vaãn coøn bò teân ñoäc cuûa nghi ngôø do döï troùi chaët vaø laøm toån haïi thì ñieàu ñoù khoâng theå naøo xaûy ra ñöôïc. Vì neáu ai ñaõ lìa boû ngaõ maïn, khoâng coøn nhìn thaáy ngaõ vaø ngaõ sôû thì nhaát quyeát laø phaûi xuaát ly vöôït thoaùt caùc teân ñoäc cuûa nghi ngôø do döï. Chöõ xuaát ly ôû ñaây coù nghóa nhö theá naøo? Döùt haún ngaõ maïn cuõng goïi laø xuaát ly, vöôït thoaùt khoûi ngaõ maïn cuõng goïi laø xuaát ly. Nay nghóa trong ñaây yù noùi veà xuaát ly khi ñaõ vöôït thoaùt khoûi ngaõ maïn. Coù saùu thöù goác tranh caõi: 1. Coù moät soá ngöôøi hay giaän döõ. Vì neáu coù giaän döõ thì ñoái vôùi baäc Ñaïi sö khoâng theå naøo cung kính, cuùng döôøng toân troïng, ngôïi khen ñöôïc. Do vaäy maø khoâng hieåu ñöôïc chaùnh phaùp. Neáu khoâng thaáy ñöôïc chaùnh phaùp thì coøn ñoaùi hoaøi gì ñeán ñôøi soáng cuûa Sa-moân? Neáu khoâng ñoaùi hoaøi ñeán ñôøi soáng cuûa Sa-moân thì lieàn khôûi leân söï ñam meâ nhieãm, maõi ñuøa giôõn tranh caõi. Do baùm döïa vaøo loái soáng ñoù neân laøm cho nhieàu chuùng sinh khoâng ñöôïc nghóa lyù lôïi ích maø phaûi chòu nhieàu khoå naõo, voâ löôïng haøng trôøi, ngöôøi cuõng khoâng höôûng ñöôïc lôïi ích maø phaûi chòu nhieàu söï khoå naõo. Neáu quyù thaày thaáy roõ ñöôïc caùc coäi goác tranh caõi hoaëc ôû trong hay ôû ngoaøi coù choã naøo chöa ñoaïn tröø, thì haõy neân hoøa hôïp tu taäp maø sieâng naêng chuyeân caàn tìm ñuû moïi phöông caùch maø ñoaïn tröø, khoâng neân chôi bôøi phoùng daät nöõa. Quyù thaày caàn neân ñoaïn thaät heát saïch caùc coäi goác tranh caõi, ñöøng ñeå soùt tí naøo nhö tröôùc ñaây haõy coøn thanh tònh chöa khôûi goác tranh caõi. Quyù thaày ñaõ thaáy roõ hoaëc trong hoaëc ngoaøi, caùc goác tranh caõi ñaõ ñöôïc ñoaïn tröø thaät heát roài thì neân phaùt khôûi leân chaùnh nieäm vaø chaùnh tri. Vaø vôùi taâm haêng haùi maïnh meõ luoân sieâng naêng chuyeân caàn gìn giöõ khieán cho maõi ñeán ñôøi sau noù vónh vieãn khoâng bao giôø hieän ra

nöõa, thì ñoù laø chaùnh ñoaïn, ñoaïn dieät kheùo leùo taøi tình caùc goác tranh caõi nhö theá. 2. Ñaây laø coù giaän hôøn. Coøn nhö neáu coù che giaáu buoàn phieàn, neáu coù ganh tî keo kieät, neáu coù doái traù dua nònh, neáu coù taø kieán ñaûo kieán (thaáy bieát sai laàm) thì cuõng roäng noùi nhö theá. Laïi coù moät soá ngöôøi chaáp chaët vaøo quan ñieåm chaáp thaät cöùng chaéc beàn bæ khoâng theå naøo khuyeân daïy khoâng boû ñöôïc. Neáu ngoan coá nhö theá thì ñoái vôùi baäc Ñaïi sö khoâng theå naøo cung kính cuùng döôøng toân troïng ngôïi khen ñöôïc. Do vaäy khoâng theå thaáy ñöôïc chaùnh phaùp. Neáu chaúng

thaáy ñöôïc chaùnh phaùp thì ñaâu coù ñoaùi hoaøi chi tôùi ñôøi soáng cuûa baäc Sa-moân. Neáu khoâng ñoaùi hoaøi ñeán ñôøi soáng cuûa baäc Sa-moân thì lieàn khôûi ñam meâ nhieãm tröôùc, maõi lo chôi bôøi vaø tranh caõi. Vì chæ soáng trong ñam meâ nhieãm tröôùc, tranh caõi neân khieán bao nhieâu chuùng sinh khoâng ñöôïc nghóa lyù lôïi ích maø phaûi chòu nhieàu khoå naõo, voâ soá haøng trôøi ngöôøi cuõng khoâng höôûng nhôø nghóa lyù lôïi ích maø phaûi chòu bao nhieâu khoå naõo. Neáu quyù thaày ñaõ thaáy roõ goác tranh caõi ñoù hoaëc trong hoaëc ngoaøi coù choã naøo chöa ñoaïn tröø heát thì haõy neân hoøa hôïp tuï taäp laïi maø sieâng naêng chuyeân caàn coá tìm moïi phöông caùch ñeå ñoaïn dieät cho thaät heát saïch, khoâng neân chôi bôøi phoùng daät nöõa. Quyù thaày cuõng neân coá gaéng dieät thaät heát goác tranh caõi ñöøng ñeå soùt tí naøo, nhö tröôùc ñaây haõy coøn thanh tònh chöa khôûi goác tranh caõi. Quyù thaày khi ñaõ thaáy roõ hoaëc trong hay ngoaøi caùc goác tranh caõi ñeàu ñaõ ñöôïc ñoaïn dieät thaät heát roài thì haõy phaùt khôûi chaùnh nieäm vaø chaùnh tri. Vaø vôùi loøng haêng haùi maïnh meõ, luoân sieâng naêng chuyeân caàn gìn giöõ, khieán cho taän maõi ôû ñôøi sau noù vónh vieãn khoâng coøn sinh laïi nöõa. Thì ñoù laø chaùnh ñoaïn, ñoaïn dieät kheùo leùo taøi tình caùc goác tranh caõi nhö theá. 3. Ñaây laø noùi veà ngöôøi coù giaän hôøn, coøn nhö neáu coù che giaáu, buoàn raàu, neáu coù ganh tî keo kieät, neáu coù löøa doái dua nònh, neáu coù thaáy bieát ñieân ñaûo sai laàm, thì taát caû ñeàu nhö tröôùc vöøa noùi. 4. Coù taø kieán ñaûo kieán (coù thaáy bieát ñieân ñaûo sai laàm). Theá naøo laø taø kieán? Neáu coù thaáy bieát maø chaúng chòu boá thí ban taëng, khoâng cuùng leã, khoâng meán thích..., roäng noùi cho ñeán ñôøi ta ñeán ñaây ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc laøm ñaõ xong, chaúng coøn phaûi kieáp sau nöõa, khoâng bieát lyù ñoù thì goïi ñoù laø taø kieán. 5. Coøn ñaûo kieán laø sao? Töùc laø coù taø kieán vaø söï thaáy bieát laàm laãn nghòch lyù ngöôïc ñôøi. 6. Chaáp giöõ söï thaáy bieát cuûa mình, chaáp giöõ thaät cöùng chaéc beàn bæ, raát khoù khuyeân daïy buoâng boû ñöôïc. Theá naøo laø chaáp chaët quan ñieåm mình? Chaáp ngaõ vaø theá gian naày thöôøng coøn maõi, chæ coù ñieàu ñoù laø ñuùng thöïc, caùc ñieàu khaùc laø ngu doát, sai laàm, hö voïng. Roäng noùi cho ñeán vieäc chaáp: Nhö Lai sau khi cheát roài khoâng phaûi coù maø cuõng khoâng phaûi khoâng coù, chæ coù ñieàu naày laø ñuùng thöïc, caùc yù kieán khaùc ñeàu ngu doát, sai laàm, hö voïng. Ñoù goïi laø chaáp chaët quan ñieåm mình. Theá naøo laø chaáp giöõ thaät cöùng chaéc beàn bæ? Töùc laø do chaáp chaët quan ñieåm mình theá neân khôûi leân chaáp chaët cöùng chaéc beàn bæ. Theá naøo laø

khoù buoâng boû khuyeân daïy? Do khôûi leân söï meán thích,

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 15 247

meán thích luoân luoân, meán thích taát caû, hieän ñang maõi maõi meán thích quan ñieåm mình. Theá neân raát khoù khuyeân daïy söï chaùn gheùt, lìa boû vaø giaûi thoaùt. Coù saùu phaùp ñaùng möøng: 1. Nhö coù vò Bí-soâ, ôû choã baäc Ñaïi sö vaø caùc baäc trí ñoàng tu phaïm haïnh maø phaùt khôûi tu thaân nghieäp töø bi, ñoù laø phaùp ñaùng möøng thöù nhaát. Do phaùp naày cho neân hay phaùt sinh ra söï ñaùng meán yeâu, ñaùng toân troïng, ñaùng vöøa yù, vaø daãn ñeán moïi söï meán thích toân troïng vöøa yù thoûa loøng neân thaâu giöõ ñöôïc söï vui möøng hoan laïc moät möïc khoâng heà traùi nghòch tranh caõi nhau. 2. Laïi coù vò Bí-soâ ôû choã baäc Ñaïi sö vaø caùc baäc coù trí ñoàng tu phaïm haïnh maø phaùt khôûi söï tu ngöõ nghieäp töø bi. Ñoù laø phaùp ñaùng möøng thöù hai. Do phaùp naày cho neân hay phaùt sinh ra söï ñaùng yeâu meán. Roäng noùi cho ñeán moät möïc khoâng heà tranh caõi. 3. Laïi coù vò Bí-soâ ôû choã baäc Ñaïi sö vaø caùc baäc trí ñoàng tu phaïm haïnh maø khôûi tu yù nghieäp töø bi töùc laø phaùp ñaùng möøng thöù ba. Do phaùp naày cho neân hay phaùt sinh ra söï ñaùng yeâu meán. Roäng noùi cho ñeán moät möïc khoâng heà tranh caõi. 4. Laïi coù vò Bí-soâ do nhôø phaùp maø thaâu nhaän moät soá lôïi döôõng hôïp phaùp, ít nhaát nhö caùc thöùc aên uoáng nhaän ñöôïc trong baùt khi khaát thöïc. Vôùi soá lôïi döôõng naày thì cuøng vôùi caùc baäc trí ñoàng tu phaïm haïnh chia nhau maø thoï höôûng chung, chöù khoâng heà giaáu rieâng. Ñoù goïi laø phaùp ñaùng möøng thöù tö. Do phaùp naày cho neân phaùt sinh ra söï ñaùng yeâu meán. Roäng noùi cho ñeán moät möïc khoâng heà tranh caõi. 5. Laïi coù vò Bí-soâ coù bao nhieâu giôùi haïnh khoâng heà thieáu soùt, khoâng laãn loän. Ñaùng ñöôïc öùng cuùng (cuùng döôøng) laø baäc thieän khoâng chaáp tröôùc, baäc thieän roát raùo, ñaùng ñöôïc caùc ngöôøi trí khen ngôïi khoâng heà cheâ bai huûy baùng. Vôùi caùc giôùi haïnh nhö theá cuøng vôùi caùc baäc trí ñoàng tu phaïm haïnh, cuøng nhau thoï trì tuaân giöõ khoâng heà giaáu gieám. Ñoù laø phaùp ñaùng möøng thöù naêm. Do phaùp naày cho neân phaùt sinh ra caùc söï ñaùng yeâu meán. Roäng noùi cho ñeán moät möïc khoâng heà tranh caõi. 6. Laïi coù vò Bí-soâ coù nhöõng nhaän thöùc, söï thaáy bieát laø söï xuaát ly cuûa Thaùnh nhaân (Phaät) coù theå kheùo thoâng ñaït thaáu suoát taát caû, neáu thaät hieän ñöôïc caùch ñoù thì chính thöùc döùt heát caùc khoå. Vôùi söï thaáy bieát nhö theá cuøng vôùi caùc baäc trí ñoàng tu phaïm haïnh, cuøng nhau tu taäp khoâng che giaáu. Ñoù laø phaùp ñaùng möøng thöù saùu. Do phaùp naày cho neân phaùt sinh ra caùc söï ñaùng yeâu meán, ñaùng toân troïng, ñaùng thích yù. Coù theå daãn ñeán moïi söï yeâu thích, toân troïng vöøa yù thoûa loøng neân thaâu nhaän ñöôïc söï vui möøng

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 15 248

hoan khoâng heà traùi nghòch tranh caõi. Ñoái vôùi baäc Ñaïi sö. Theá naøo laø Ñaïi sö? Ñaïi sö laø chæ cho taát caû Nhö Lai ÖÙng Chaùnh Ñaúng Giaùc. Caùc baäc trí ñoàng tu phaïm haïnh. Theá naøo laø caùc baäc trí ñoàng tu phaïm haïnh? Caùc baäc trí ñoàng tu phaïm haïnh laø chæ cho caùc Toân giaû Giaûi Kieàu Traàn Na cho ñeán

roäng keå caùc vò khaùc nöõa... Khôûi tu thaân nghieäp veà töø bi. Thaân nghieäp töø bi laø sao? Töùc laø nhöõng hoaït ñoäng phaán chaán, thöông xoùt moïi loaøi cuûa thaân nghieäp. Trong ñaây yù noùi thaân nghieäp töø bi ôû choã caùc baäc Ñaïi sö laø nhöõng keû trí ñoàng tu phaïm haïnh thì noù hoøa hôïp trong cuoäc soáng hieän taïi. Do ñoù neân noùi laø ôû choã baäc Ñaïi sö vaø caùc baäc trí ñoàng tu phaïm haïnh maø khôûi tu thaân nghieäp töø bi. Ñoù laø phaùp ñaùng möøng thöù nhaát. Nghóa laø vôùi phaùp ñoù thì neân tuøy thuaän theo ñuoåi vaø ñaùng meán thích cung kính cuùng döôøng nuoâi lôùn thaân theå ñeïp ñeõ trang nghieâm vôùi moïi thöù vaät duïng caàn thieát. Theá neân goïi laø phaùp ñaùng möøng. Coù theå (hay) phaùt sinh söï ñaùng yeâu meán, töùc laø do phaùp naày maø coù theå phaùt sinh söï ñaùng yeâu meán. Cuõng do phaùp naày maø coù theå phaùt sinh caùc söï ñaùng toân troïng, ñaùng vöøa yù. Coù theå daãn ñeán moïi söï ñaùng yeâu toân troïng thích yù thoûa loøng neân thaâu giöõ ñöôïc söï möøng vui hoan laïc moät möïc khoâng heà traùi nghòch tranh caõi. Nghóa laø chính do phaùp naày daãn ñeán söï meán yeâu toân troïng, vöøa yù vui loøng ñeå nhaän ñöôïc söï möøng vui hoan laïc khoâng heà traùi nghòch tranh caõi, nghóa laø hoøa hôïp thuaän thaûo nhau. Noùi laø moät möïc (nhaát thuù), laø moät caûnh, moät coõi, moät moâi tröôøng hoaøn caûnh hieän taïi (vò). Cuõng nhö thaân nghieäp töø bi, caùc ngöõ nghieäp vaø yù nghieäp töø bi cuõng y nhö theá. Nhôø chaùnh phaùp maø nhaän ñöôïc caùc lôïi döôõng hôïp phaùp laø sao? Neáu caùc lôïi döôõng naøo chaúng do löøa doái maø ñöôïc, chaúng do doái traù löøa ñaûo, chaúng do giaû boä hieän töôùng ñaøng hoaøng, chaúng do kích thích maø coù ñöôïc, cuõng chaúng phaûi do vò lôïi döôõng coá yù mong caàu lôïi döôõng maø ñöôïc vaø caû ngay trong luùc thoï duïng laïi khoâng coù taïo ra nhöõng loãi laàm toäi loãi naøo thì ñoù goïi laø nhôø chaùnh phaùp maø nhaän ñöôïc caùc lôïi döôõng. Ít nhaát laø caùc thöùc aên uoáng nhaän ñöôïc trong baùt, nghóa laø caùc thöùc aên uoáng döôùi ñaùy baùt coøn chia nhau thoï duïng huoáng laø tieàn baïc vaø caùc vaät duïng khaùc... Taát caû caùc thöù lôïi döôõng naày ñeàu cuøng caùc baäc trí ñoàng tu phaïm

haïnh. Cuøng chung thoï duïng khoâng giaáu gieám duøng rieâng, töùc laø caùc lôïi döôõng do chaùnh phaùp maø thaâu nhaän ñöôïc moät caùch hôïp lyù thì goïi laø “caùc thöù lôïi döôõng naày”. Neáu caùc Bí-soâ, Bí-soâ ni cuøng caùc ngöôøi chaùnh thöùc coù tu hoïc sieâng naêng chuyeân caàn, duø laø nam nöõ cö só thì ñeàu goïi laø caùc ngöôøi coù trí ñoàng tu phaïm haïnh. Nhôø chaùnh phaùp maø ñöôïc caùc lôïi döôõng hôïp phaùp thì neân cuøng vôùi caùc ngöôøi trí ñoàng tu phaïm haïnh maø chung nhau thoï duïng, chaúng neân giaáu gieám ñeå duøng rieâng. Neân goïi laø phaùp ñaùng möøng thöù tö, nhö ñaõ ñöôïc noùi roõ ôû tröôùc. Coù bao nhieâu giôùi haïnh laø sao? Töùc laø coù thaân nghieäp, ngöõ nghieäp voâ laäu vaø ñôøi soáng thanh tònh, taát caû ñeàu goïi laø coù giôùi haïnh khoâng thieáu soùt, khoâng laãn loän xen taïp, nghóa laø caùc giôùi haïnh naày luoân luoân ñöôïc tuaân haønh vaâng giöõ vaø chuyeån ñoåi, cuøng bình ñaúng thi haønh vaø chuyeån ñoåi, cho neân goïi laø khoâng thieáu soùt loän xoän taïp baån. Ñaùng cuùng döôøng (öùng cuùng), nghóa laø caùc höõu tình naøo coøn tham saân si thì noùi laø caáp döôõng, coøn nhöõng ai

ñaõ lìa boû ñöôïc tham saân si, thì goïi laø öùng cuùng, ñaùng ñöôïc nhaän thoï moãi thöù caáp döôõng nhö y phuïc, thöùc aên uoáng, ngoïa cuï giöôøng naèm, thuoác men thöôøng ñem ñeán daâng cuùng döôøng. Khoâng chaáp tröôùc, laø caùc ñeä töû Phaät ñoái vôùi giôùi haïnh khoâng khôûi leân söï chaáp tröôùc. Thieän roát raùo, laø ñoái vôùi caùc giôùi haïnh naày kheùo leùo caån thaän kyõ löôõng giöõ gìn ñeán cuøng cöïc roát raùo. Kheùo nhaän ñöôïc, laø ñoái vôùi caùc giôùi haïnh naày maø aân caàn toân troïng cung kính, giöõ gìn caån thaän thì ñuû, nhaän ñöôïc caùc baäc trí khen ngôïi khoâng cheâ bai huûy baùng. Nghóa laø chö Phaät vaø caùc ñeä töû Phaät thì goïi laø baäc Trí, caùc baäc trí naày ñeàu cuøng ngôïi khen, khoâng heà quôû traùch. Vôùi caùc giôùi haïnh nhö theá thì cuøng caùc baäc trí ñoàng tu Phaïm haïnh chung nhau tuaân giöõ thoï trì khoâng heà che giaáu. Giôùi haïnh nhö theá laø sao? Nghóa laø caùc giôùi bình ñaúng, giôùi bình ñaúng chính laø taùm Thaùnh ñaïo, trong ñoù chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng thì goïi laø giôùi bình ñaúng, cuøng caùc baäc trí ñoàng tu Phaïm haïnh, töùc laø caùc Toân giaû Giaûi Kieàu Traàn Na v.v... Cuøng tuaân giöõ thoï trì, khoâng heà che giaáu, laø cuøng caùc baïn ñoàng tu Phaïm haïnh, cuøng chung moät muïc ñích ñöôøng loái, cuøng moät nghóa lyù lôïi ích, noù ñeàu gioáng nhau caû. Goïi laø phaùp ñaùng möøng thöù naêm. Nhö tröôùc ñaõ noùi roài. Coù bao nhieâu nhaän thöùc, söï thaáy bieát laø sao? Neáu y vaøo söï xuaát ly,

maø lìa boû söï sinh ra caùc phaùp thieän thì ñoái vôùi caùc phaùp töôùng, caùc phaùp tuyeån choïn caøng tuyeån choïn kyõ löôõng cuøng cöïc, cho ñeán roäng noùi... Laø söï xuaát ly cuûa Thaùnh nhaân (Phaät v.v...) thì nhö tröôùc ñaõ roäng noùi. Vôùi söï thaáy bieát ñoù maø cuøng vôùi baäc trí ñoàng tu Phaïm haïnh cuøng chung tu hoïc khoâng heà che giaáu. Theá naøo laø söï thaáy bieát nhö theá? Nghóa laø söï thaáy bieát veà bình ñaúng, töùc laø söï thaáy bieát vaø taùm Thaùnh ñaïo vaäy. Coøn caùc ñieàu khaùc thì nhö tröôùc ñaõ noùi. Ñoù laø saùu phaùp ñaùng möøng. Coù saùu phaùp thaàn thoâng: 1. Thaàn caûnh trí chöùng thoâng. 2. Thieân nhó trí chöùng thoâng. 3. Tha taâm trí chöùng thoâng. 4. Tuùc truï trí chöùng thoâng. 5. Töû sinh trí chöùng thoâng. 6. Laäu taän trí chöùng thoâng. - Theá naøo laø Thaàn caûnh trí chöùng thoâng? Ñaùp: Laø laõnh thoï hieåu bieát vaø thò hieän bieán hoùa ra moïi thöù thaàn thoâng bieán hoùa..., cho ñeán roäng noùi. Chöõ thoâng ôû ñaây coù nghóa theá naøo? Nghóa laø ñoái vôùi caùc thöù thaàn thoâng bieán hoùa ñoù thì coù trí bieát raát tuyeät dieäu. - Theá naøo laø Thieân nhó trí chöùng thoâng? Ñaùp: Do tai cuûa caùc trôøi nghe ñöôïc caùc thöù tieáng, nhö tieáng noùi cuûa loaøi ngöôøi, loaøi khoâng phaûi ngöôøi, tieáng xa, tieáng gaàn v.v... Chöõ thoâng ôû ñaây coù nghóa theá naøo? Töùc laø coù trí tuyeät vôøi ñoái vôùi caùc thöù tieáng cuûa tai trôøi. - Theá naøo laø tha taâm thoâng trí chöùng? Ñaùp: Nghóa laø ñoái vôùi taâm coù taàm töù cuûa chuùng höõu tình Boå-ñaëc- giaø-la thì ñeàu bieát ñuùng nhö thaät. Nhö coù taâm tham thì bieát ñuùng laø taâm tham, taâm ñaõ lìa boû tham thì bieát ñuùng laø taâm ñaõ lìa boû tham. Cuõng nhö theá taâm coù saân giaän hay lìa boû saân giaän, taâm coù si hay lìa boû si, taâm toùm löôïc, taâm phaân taùn, taâm ñöa xuoáng, taâm höôùng leân, taâm luoân xao ñoäng hay khoâng xao ñoäng, taâm laëng yeân hay

khoâng laëng yeân, taâm khoâng ñònh hay ñònh, taâm tu hay khoâng tu, taâm giaûi thoaùt hay khoâng giaûi thoaùt..., ñeàu bieát ñuùng nhö thaät. Chöõ thoâng ôû ñaây coù nghóa theá naøo? Nghóa laø ñoái vôùi söï bieát roõ loøng ngöôøi thì coù trí bieát tuyeät dieäu. - Theá naøo laø Tuùc truï trí chöùng thoâng?

Ñaùp: Nghóa laø coù theå nhôù laïi ñöôïc caùc vieäc, caùc kieáp soáng ñôøi tröôùc cuûa voâ löôïng ñôøi quaù khöù, hoaëc moät kieáp hoaëc nhieàu kieáp..., cho ñeán nhö ñaõ roäng noùi. Chöõ thoâng ôû ñaây coù nghóa theá naøo? Ñoái vôùi caùc vieäc ôû ñôøi tröôùc thì coù trí bieát thaät tuyeät dieäu. - Theá naøo sinh töû trí chöùng thoâng? Ñaùp: Nhö tröôùc ñaây ñaõ noùi roài. - Theá naøo laäu taän trí chöùng thoâng? Ñaùp: Cuõng nhö tröôùc ñaây ñaõ raát roõ raøng roäng raõi roài.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.